

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Utrecht
T.a.v. Mevrouw mr M.J. Oudeman
Postbus 80125
3508 TC UTRECHT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[Redacted]

Onze referentie
1105743

Uw brief van
28 september 2016

Uw referentie

Bijlagen

1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum **30 NOV. 2016**

Betreft Besluit inzake doelmatigheid wo master Vertaalwetenschap

Geachte mevrouw Oudeman,

Met uw brief van 28 september 2016, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 10 oktober 2016, hebt u mij het voornemen voorgelegd om een wo master Vertaalwetenschap te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente Utrecht. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Taal en Cultuur en de studielast is door u bepaald op 90 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 21 november 2016, kenmerk 2016/68 positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo master Vertaalwetenschap te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente Utrecht.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Ik teken hierbij het volgende aan. Artikel 7.4a, tweede lid, van de WHW bepaalt dat de studielast van een masteropleiding in het wetenschappelijk onderwijs 60 studiepunten bedraagt. U hebt, met inachtneming van artikel 7.4a, achtste lid, van de WHW de studielast van de opleiding bepaald op 90 studiepunten. Dit betekent dat u voor de (nominale) periode dat de opleiding langer duurt dan 1 jaar overeenkomstig artikel 7.51, eerste lid, aanhef en onder d, van de WHW voor de student een financiële voorziening dient te treffen. Over die periode ontvangt u geen bekostiging. Desgewenst kunt u, na de toets nieuwe opleiding en onder overlegging van een advies omtrent de duur van de opleiding van de NVAO, een verzoek indienen bij de minister tot bekostiging van de gehele opleiding.

Onze referentie
1105743

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien het programma niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavig programma een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker

namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t a v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 21 november 2016
onderwerp advies nieuwe opleiding wo master Vertaalwetenschap Universiteit Utrecht te Utrecht
ons kenmerk 2016/68
bijlagen advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van de Universiteit Utrecht voor de voltijdse wo master Vertaalwetenschap te Utrecht.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies **Geachte mevrouw Bussemaker,**

Op 10 oktober 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Universiteit Utrecht om de wo master Vertaalwetenschap als bekostigde opleiding te verzorgen te Utrecht. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 7 november 2016 heeft de Universiteit Utrecht nog een aanvulling aangeleverd waarin een uitgebreidere onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte was opgenomen. Deze aanvulling is door de commissie alsnog bij de beoordeling van de aanvraag betrokken.

datum
21 november 2016

onderwerp
nieuwe opleiding
Universiteit Utrecht
voltijd
wo master
Vertaalwetenschap
Utrecht

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit Utrecht om de opleiding wo master Vertaalwetenschap als bekostigde opleiding te Utrecht te verzorgen.

ons kenmerk
2016/68

Bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De aanvraag betreft een voltijdse wo masteropleiding Vertaalwetenschap (90 ECTS) die zal worden aangeboden door de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht (UU). De opleiding zal worden geregistreerd in het Crohodomain Taal en Cultuur.

Met deze opleiding wil aanvrager studenten opleiden tot kritische en creatieve vertaaldeskundigen met een academische achtergrond die garant staan voor de eindkwaliteit van meertalige communicatieprocessen op de nationale en internationale vertaalmarkt. De doeltaal is hierbij het Nederlands. De moderne vreemde talen waaruit wordt vertaald zijn het Duits, Engels, Frans, Italiaans en Spaans. De opleiding omvat twee programma's van elk 90 EC: een masterprogramma in het Professionele Vertalen en een masterprogramma in het Literaire Vertalen. Beide programma's bieden een gemeenschappelijk kerncurriculum van 25 EC met 5 basisonderdelen uit de vertaalwetenschap. De eindtermen van de opleiding volgen de indicatoren van de door de Europese Unie gecertificeerde "European Masters in Translation" (EMT). De doelgroep van de opleiding betreft studenten met een academische bachelor in: a. de moderne vreemde talen; b. een aanverwante discipline binnen de Geesteswetenschappen, waarvan minimaal 45 EC van de studieonderdelen in een van de moderne vreemde talen is gevolgd; c. Vertaalwetenschap met specialisatie in het Nederlands aan een buitenlandse universiteit met één van de moderne vreemde talen als moedertaal.

Daarnaast is van belang dat met het tot stand komen van het nieuwe voornemen de instroom in de huidige wo masteropleiding Vertalen (60 EC) wordt stopgezet en

pagina 2 van 9 het programma wordt afgebouwd. De instroom van de researchmaster Literair Vertalen (120 EC) is al stopgezet.

Aanvrager doet een beroep op de criteria a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Bij de beoordeling van criterium a van de Beleidsregel dient de noodzaak voor de nieuwe opleiding te worden aangetoond. Hierbij is van belang vast te stellen of sprake is nieuw aanbod dan wel van een voornemen dat verwant is aan reeds bestaand aanbod.

Aanvrager onderbouwt de stelling dat hier sprake is van nieuw aanbod als volgt. Het vergelijkbaar wo masteraanbod bestaat aan de UU uit twee master-programma's, nl. Vertalen (Croho-label Letterkunde, 60 EC) en Literair Vertalen (Researchmaster, Croho-label Literary Studies, 120 EC). Volgens aanvrager kunnen beide programma's niet waarmaken wat met de nieuwe opleiding Vertaalwetenschap wordt beoogd: een op de arbeidsmarkt gerichte opleiding die tegelijk sterk verankerd is in een wetenschappelijk kader. De 60 EC opleiding biedt onvoldoende ruimte om alle eindtermen te realiseren op het gebied professionele, vaktechnische vaardigheden en wetenschappelijke vorming. Inbedding in de researchmaster van 120 EC is niet passend gezien de nadruk die hier wordt gelegd op onderzoeksvaardigheden voor een carrière in de wetenschap. Bovendien bestaat er in Nederland nog geen autonome, volwaardige academische opleiding Vertaalwetenschap met als doeltaal het Nederlands. Wel bestaat een beperkt aantal (vaak Engelstalige) programma's op wetenschappelijk masterniveau die binnen een ander curriculum een reeks toegepaste vertaalcolleges aanbieden. Deze programma's – die bovendien niet geheel op de moedertaal zijn afgestemd – voldoen hiermee niet aan de indicatoren van de door de Europese Unie gecertificeerde "European Masters in Translation" (EMT).

Als enige van alle 23 officiële EU-talen levert Nederland niet een landelijk aangeboden opleiding voor het (wettelijk verplichte) vertalen in de eigen taal van alle teksten uit de dagelijkse besluitvorming binnen de Europese instanties in Brussel, Straatsburg of Luxemburg. Hiermee is in Nederland sprake van een structureel gat bij het leveren van academisch opgeleide vertalers naar het Nederlands dat nu wordt afgedekt door een relatief groot aantal Vlaamse opleidingen te Antwerpen (2), Brussel (1) en Gent (1). Wel bestaat in Nederland een substantieel aanbod aan vertaal- en tolkopleidingen op hbo-niveau. Het betreft hier uitsluitend bacheloropleidingen die diploma's aanbieden in diverse Europese talen, maar niet specifiek gericht zijn op het Nederlands.

De commissie is van mening dat de argumentatie van aanvrager op overtuigende aantoon dat de onderhavige wo masteropleiding Vertaalwetenschap zich in voldoende mate onderscheidt van het bestaande verwante opleidingsaanbod op academisch niveau om deze als nieuw te mogen aanmerken. Bovendien is aangetoond dat deze opleiding op termijn kan voorzien in afgestudeerden die voldoen aan de binnen de Europese Unie vereiste EMT standaard. Op grond van

pagina 3 van 9 deze overwegingen acht de commissie de noodzaak van het nieuwe aanbod aangetoond.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager doet onder criterium b een beroep op een wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

De argumentatie voor het aantonen van een wetenschappelijke behoefte gaat uit van het verschil met opleidingen die vertalers afleveren die uitsluitend gericht zijn op de praktijk en het afleveren van een vertaalproduct zoals dat gebeurt in bestaande hbo-opleidingen tot vertaler. Het betreft hier volgens aanvrager professionele opleidingen zoals het Instituut voor Tolk Vertaler, de Vertaalacademie Maastricht, de Vertalersvakschool Amsterdam, de LOI hbo-opleidingen voor vertalers en de Stichting Instituut voor Gerechtstolken. De voorliggende aanvraag zou meer bieden dan het eenvoudig leren omzetten van een tekst in een andere taal. Aanvrager benadrukt hierbij dat juist de noodzaak van academische diepgang van vertalers in de complexe maatschappij van nu een steeds terugkerende vereiste is. Voor de onderbouwing hiervan verwijst aanvrager naar vier bijlagen bij de aanvraag waarin die noodzaak wordt onderschreven. Het betreft hier teksten van de "EMT expert group" waarin de competenties van professionele vertalers worden beschreven en documenten van het PETRA-E Framework ten behoeve voor de opleiding en training van literaire vertalers. In de PETRA documenten beoogt men algemene standaarden te scheppen inzake competenties waarover vertalers dienen te beschikken. Binnen de competenties worden meerdere subcompetenties en niveaus onderscheiden waarmee vertalers in een academische of niet-academische context hun positie kunnen bepalen (PETRA-E Framework). Dit open en niet hiërarchisch bedoelde model kan op termijn behulpzaam zijn bij het ontwikkelen van een betrouwbaar assessmentsysteem voor Europese vertaalinstellingen, maar bevat geen onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte van de wo masteropleiding Vertaalwetenschap.

De EMT documenten zijn gericht van aard en stellen duidelijke eisen aan het voldoen aan de EMT-standaard. Deze omvat een helder omschreven set aan competenties die dienen te worden aangeboden op master-niveau die 60 tot 120 ECTS omvat. Tevens is hierin vastgesteld dat op minimaal niveau C1 kennis dient te bestaan van de werktalen van de EU (gebaseerd op "the common European Framework of Reference of Languages").

Op grond van de EMT-tekst kan worden afgeleid aan welke vereisten een door de EMT gecertificeerde opleiding dient te voldoen, maar deze bevat geen onderbouwing van een wetenschappelijke behoefte aan de wo masteropleiding Vertaalwetenschap. Op grond hiervan kan de commissie niet anders dan concluderen dat in onvoldoende mate is aangetoond dat de opleiding aansluit bij in de wetenschap (KNAW, NWO, European Grand Challenges) geformuleerde specifieke vraagstellingen of onderzoekstrajecten.

Voor de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager naar een aantal brieven gericht aan prof. Dr. T.J.M. Sanders van het Departement Talen, Literatuur en Communicatie van de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht. In een brief van 17 december 2014, van het Hoofd van de Nederlandse afdeling van het Directoraat Generaal Vertaling van de Europese Commissie, wordt gevraagd om vertaalspecialisten Nederlands, met name vertalers met inzicht in en liefst ervaring met technische onderwerpen (financieel),

pagina 4 van 9 onderzoek en ontwikkeling, milieu, medische en andere wetenschappen. De Algemeen Secretaris van de Taalunie wijst in een brief van 27 juni 2016 op een tekort aan vakspecialistische vertalers bij de Nederlandse overheid en de EU. Hierbij wordt gewezen op de te geringe instroom om aan de vraag uit de markt te voldoen. In de tweede plaats doet zich het probleem voor dat het door een tekort aan opleidingen op masterniveau lastig is om vertalers te certificeren. Bovendien wijst deze op het feit dat de omzetting van Europese richtlijnen in nationale wetgeving moeilijk verloopt door een gebrek aan vertalers en in het bijzonder door een gebrek aan vertalers met grondige kennis van de terminologie die betrekking heeft op de Nederlandse samenleving. Andere specifieke tekorten doen zich voor in gerechtelijke context (tekort tolken, vertalers) en in specifieke takken van de industrie (petrochemie en farmaceutische industrie). Het Nederlands letterenfonds wijst in een brief van 24 maart 2016 op de dreigende vergrijzing in het vertalersbestand.

Uit het bovenstaande ontstaat het beeld van een sterk vergrijzde populatie aan vertalers. Tevens wordt geconstateerd dat zich op de nationale en internationale arbeidsmarkt een sterke vraag voordoet naar vakspecialistische vertalers. De vraag is of deze beschreven werkelijkheid in kwantitatieve zin kan worden aangetoond. Hiertoe heeft aanvrager een onderbouwing geleverd die is gebaseerd op arbeidsmarktprognoses tot 2020 per beroepsgroep (Bron: ROA/POA). Op grond van deze prognoses is een groei te zien, zowel in de uitbreidingsvraag als in de vervangingsvraag. Toekomstige knelpunten zijn er, met een ITKB (Indicator Toekomstige Knelpunten naar Beroepsgroepen) van 0.91 wel, maar niet veel. Het loopbaanperspectief in de zin van groei naarmate men meer jaren werkt is 'zeer goed'.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
Auteurs en taalkundigen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		1800	5	0.8	gemiddeld
Auteurs en taalkundigen	verwachte vervangingsvraag tot 2020		6700	19	2.9	gemiddeld
Auteurs en taalkundigen	verwachte baanopeningen tot 2020		8500	24	3.7	gemiddeld
Auteurs en taalkundigen	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2020	0.91				enige
Auteurs en taalkundigen	loopbaanperspectief	2.19				zeer goed

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses tot 2020 per beroepsgroep
Bron: ROA/POA

Tevens heeft aanvrager in onderstaande tabel voorzien in een verdeling van deze beroepsgroep over de verschillende bedrijfssectoren. Vele auteurs en taalkundigen blijken terecht te komen in de zakelijke dienstverlening en de zo genaamde 'andere bedrijfssectoren'.

Beroepsgroep	Bedrijfssector	%
Auteurs en taalkundigen	Specialistische zakelijke dienstverlening	38,1
Auteurs en taalkundigen	Cultuur sport en recreatie	16,3
Auteurs en taalkundigen	Informatie en communicatie	14
Auteurs en taalkundigen	Onderwijs	6,4
Auteurs en taalkundigen	Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	2,7
Auteurs en taalkundigen	Andere bedrijfssectoren	22,5

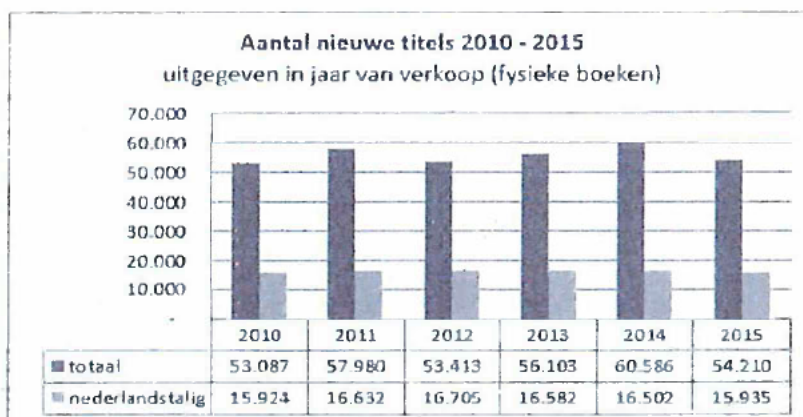
Tabel 4. Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsgroep, gemiddelde 2014-2015
Bron: CBS/EBB bewerking ROA.

Naast de hierboven gekwantificeerde baanopeningen voor auteurs en taalkundigen op de Nederlandse arbeidsmarkt geeft aanvrager ook inzicht in de internationale ontwikkelingen op deze arbeidsmarkt. Hieruit blijkt dat de EU de grootste werkgever is. Het betreft hier in totaal 330.000 vertalers waarvan 78% als freelancer actief is. Daarnaast is van belang dat de taalindustrie een sterk groeiende markt betreft. Uit data ontleend uit het jaarlijks rapport van de Common Sense Advisory blijkt dat de omzet van de sector de afgelopen jaren (2009-2015) steeg van 23,5 miljard naar 38,6 miljard. Het Europese in deze markt bedraagt 25% (bron: <https://gala-global.org/industry/industry-facts-and-data> en <http://commonsenseadvisory.com/Home.aspx>).

De arbeidsmarkt van *professioneel vertalers* is grotendeels een freelance arbeidsmarkt met vertalers met een zzp-status (voor literair vertalers zelfs 100%). Het is om deze reden moeilijk exacte data te vinden over deze beroepsgroep. Wel is duidelijk dat in het Handelsregister 5.000 inschrijvingen zijn opgenomen die gerelateerd worden aan het vertaalkvak (zoektermen 'vertaling', 'vertaalbureau', 'vertalers' en 'tekst'). De enige organisatie voor vertaalbureaus is de VViN (Vereniging voor Vertaalbureaus in Nederland). Deze organisatie telt 92 leden waarvan 1/3 zeer kleine bureaus met 1-2 medewerkers, 1/3 bureaus met 3-10 medewerkers en 1/3 bureaus met meer dan 10 medewerkers. Ca. 40% van de leden heeft een omzet boven € 500.000,-. Er zijn zeker tien bureaus met een omzet van meer dan € 2 miljoen per jaar. Ongeveer 5 bureaus die deel uitmaken van de top 100 van CSA (Common Sense Advisory). Daarnaast bestaat nog de grootste organisatie van vertalers en tolken in Nederland de NGTV met 1300 leden, waarvan 90% zzp-er en 10 bureaus.

De arbeidsmarkt voor *literair vertalen*. De grafiek hieronder toont het aantal nieuw verschenen titels, waarvan in het jaar van uitgave minimaal één exemplaar is verkocht. In 2015 was bijna 30% van deze titels Nederlandstalig. In totaal werden in 2015 ruim 377.000 titels¹ verkocht, waarvan ruim 131.000 Nederlandstalig. Nederlandstalige titels nemen al jarenlang ca. 90% van de omzet in algemene boeken voor hun rekening." (site KVB)

¹ Deze cijfers betreffen fysieke boeken.

Uit Heilbron (1995) blijkt dat tussen de 25 en 30 procent van dat boekenaanbod vertalingen betrof (p. 250). Dit percentage is hierna enigszins gestegen. Op dit moment wordt uitgegaan van een aandeel van 33% vertalingen. Dit houdt in dat er een aanbod van de rond de 5.000 vertaalde boeken in Nederland is. Dat is een markt waaraan ook afgestudeerden Vertaalwetenschap deel zullen hebben.

Op basis van voorgaande kwantitatieve onderbouwing van de nationale en de internationale arbeidsmarkt, alsmede de beschrijving van arbeidsmarkt voor professioneel en literair vertalers komt de commissie tot het oordeel dat aanvrager in voldoende mate heeft aangetoond dat tot 2020 sprake is van voldoende baanopeningen op de arbeidsmarkt voor auteurs en taalkundigen die grotendeels voortkomen uit een aanzienlijke vervangingsvraag. De commissie acht de arbeidsmarktbehoefte aangetoond.

De aanvraag voldoet aan criterium b van artikel 6 van de beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

De opleiding Vertaalwetenschap richt zich op verschillende vormen van interculturele uitwisseling van teksten, praktijken, kennis en ideeën in een moderne, open maatschappij. Hierdoor sluit de opleiding qua vraagstelling, wetenschappelijke output en maatschappelijke reflectie aan bij twee strategische thema's van de UU, zoals daar zijn: 'Cultures, Citizenship and Human Rights' en 'Professional Performance'. Deze strategische thema's sluiten volgens de Reviewcommissie goed aan bij landelijke en Europese prioriteiten. Op grond hiervan constateert de commissie dat de aanvraag van de UU aansluit aan twee zwaartepunten uit de prestatieafspraken (Advies Reviewcommissie, d.d. 24 september 2012). Aangezien de opleiding aansluit op zwaartepunten in de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 10 oktober 2016 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Universiteit Utrecht om de voltijdse wo masteropleiding Vertaalwetenschap in de vestigingsplaats Utrecht aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen

pagina 7 van 9 op dit voornemen kenbaar te maken. Naar aanleiding van deze kennisgeving heeft de CDHO geen reactie mogen ontvangen.

Met betrekking tot het verwant concurrerend aanbod heeft aanvrager onder a op overtuigende wijze aangetoond dat hier sprake is van nieuw opleidingsaanbod.

Met betrekking tot het verwante opleidingsaanbod aan de UU is van groot belang dat de masterprogramma's Vertalen (jaarlijkse instroom 20 studenten) en Literair Vertalen (jaarlijkse instroom 18 studenten) zullen worden stopgezet. De master Vertalen (60 EC) wordt bij de start van de wo master Vertaalwetenschap stopgezet waarna het programma zal worden afgebouwd. De instroom van Literair Vertalen is al stopgezet en dit programma stopt definitief op 31 augustus 2018. De verwachting is dat in Utrecht de instroom niet zozeer wordt uitgebreid, maar dat met de Master Vertaal wetenschap ongeveer dezelfde aantallen studenten zullen worden getrokken. De instelling verwacht een instroom circa 15 studenten per programma (totaal circa 30 studenten). Gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en gezien het feit dat twee verwante opleidingen zullen worden opgelegd kan worden geconstateerd dat hiermee de ruimte binnen het bestaande opleidingsaanbod gegeven is.

De opleiding is in voldoende mate ingebed in de (inter)nationale kennisinfrastructuur. De opleiding maakt deel uit van de Graduate School of Humanities van de faculteit Geesteswetenschappen. Binnen dit departement zijn vertalen en meertaligheid essentiële speerpunten van alle voorbereidende bacheloropleidingen. De opleiding Vertaalwetenschap wordt geflankeerd door drie andere meertalige masterprogramma's in de letterkunde, taalwetenschap en interculturele communicatie. De UU beschikt over een grote traditie in onderwijs en onderzoek in de vertaalwetenschap. In de nieuwe opleiding wordt die expertise op een andere manier ingezet, gecombineerd met toegepast taal- en literatuuronderwijs en aangepast aan de specifieke leerlijnen van een academische en tegelijk op professionele vaardigheden gerichte vertaalopleiding. Hierdoor beschikt de UU over een aantal onderwijs- en onderzoeksprogramma's rond de Nederlandse taal, literatuur en cultuur.

Verder is de opleiding verbonden met twee combinaties van Utrechtse leerstoelgroepen waaronder die van de Nederlandse Taalwetenschap en Vergelijkende Literatuurwetenschap en die in het vreemdetalenonderwijs (Duits, Engels, Frans, Italiaans en het Spaans).

Verder is De Universiteit Utrecht penvoerder van het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV), het samenwerkingsverband tussen de universitaire partners KUL voor België en UU voor Nederland, de Nederlandse Taalunie, samen met het Nederlands Letterenfonds en het Vlaamse Fonds voor de Letteren als geassocieerde partners. Andere partners zijn buitenlandse universiteiten die zich richten op het vertalen van literatuur uit het Nederlands (University College London; University of East Anglia/British Centre of Literary Translation; Universitat Münster; ELTE Universiteit Boedapest, Universiteit Gent). Vooral met het oog op stages kent de UU ook een lange traditie van samenwerking met professionele vertaalbureaus in Nederland.

De commissie is van oordeel dat is aangetoond dat de wo masteropleiding Vertaalwetenschap in voldoende mate is ingebed in de nationale en internationale kennisinfrastructuur.

pagina 8 van 9 Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat voor het nieuwe
voornemen ruimte bestaat in het landelijke opleidingsaanbod. De aanvraag
voldoet aan criterium c in artikel 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken², wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

² In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.